

Tibetaneren

Et magasin fra HimalPartner

Nr. 2/2019
Årgang 81

Håp for unge i Nepal?

HimalPartner
www.himalpartner.no

Kontonummer 3000 15 47107
VIPPS: HIMALPARTNER #15521

HimalPartner

TIBETANEREN NR 2 – 2019

HimalPartner (tidl. Tibetmisjonen), startet 19. november 1938, og bygger på Bibelen og Den evangelisk lutherske bekjennelse. Formål: "Gjennom ord og tjeneste å bringe evangeliet til tibetanere, nepalere og andre folk i Himalaya-regionen." Utsendingene er engasjert i administrasjon, helsearbeid, undervisning, jordbruk, kraftutbygging, samt distrikts- og industriutvikling. "Himal" betyr fjell på nepali og sanskrit-relaterte språk.

HIMALPARTNER:
Postadresse: Postboks 6646, St. Olavs Plass, 0129 Oslo
Besøksadresse: Linstowgate 3, 0166 Oslo
Telefon: 22 76 90 10
E-post: post@himalpartner.no
www.himalpartner.no
Organisasjonsnummer: 952555103
Bankgironummer: 3000 15 47107

HimalPartners styre og administrasjon:
Landsstyrets leder: Svein Arne Lindø
Administrasjon: Heidi Westborg Steel, generalsekretær; Line Konstali; Informasjons- og innsamlingsleder; Amulya Ratna Tuladhar, økonomi- og administrasjonsleder; Silje Gunnlaug Yun Eng, prosjektrådgiver; Ingunn Røse Høybråten, kontorleder.

Utsendinger
Nepal: Ellen og Calle Wahlström
Kina: 2 utsendinger

Tibetaneren:
Ansvarlig redaktør: Line Konstali
Opplag: 2900
Abonnementspris: Gratis
Forsidefoto: Saru Prajapati privat
Grafisk design og trykk: Grøset

LEDER

Line Konstali,
Informasjons –
og Innsamlingsleder

Kjære broder Bernt

«Aa eg veit meg eit land langt der uppe mot nord,» skrev Elias Blix da savnet etter nordnorske fjell, måkeskrik, fjorder og fiskebåter kom skyllende over ham. Han var bosatt i den pulserende hovedstaden, som ga flere muligheter, men sangen viser at hjertet hans var et helt annet sted.

Folkevandringer er nemlig ikke noe nytt. Selv har vi en dyrebar skatt i vår familie. Brevene til Bernt fra hans bror Sigbjørn, som reiste til Amerika for å finne lykken. «Det er i dag den glede at faa skrive og sige Gud være lovet for vi har kommet fram til mit bestemmelsessted,» skrev Sigbjørn til sin bror Bernt 17. mai 1888. Slik starter første brev iført sirlig penn fra Willmar i Minnesota.

Fra årene 1888-1901 kommuniserte brødrene jevnlig. Selv om vi bare får lese den ene versjonen, forstår vi at begge bærer preg av en omveltende tid. Noe av innholdet er så gjenkjennelig at vi glemmer at brevene er gamle. Sigbjørn forteller i første brev at kofferten hans ble ødelagt på reise. I et annet ber han broren ta det litt mer med ro og ikke bli overarbeidet. Han fortel-

ler også om personer han møter når han endelig ankommer Willmar. Han ber broren hilse andre navngitte personer i Norge. En av dem ber han videreformidle til sine foreldre at han og søsknene dessverre ikke kommer tilbake, for livet er bedre her. Da blir med ett ikke innholdet så trivielt lenger. I første brev kan vi lese om en 2 år gammel svensk gutt som dessverre døde på ferden. Ikke alle kom fram. Men de som klarte det gikk i land på Ellis Island i New York. I dag står navnet Sigbjørn Konsterlie risset inn i «Wall of honor» - minnesmerket etter de som kom for et bedre liv i USA. Han reiste aldri hjem igjen.

Historien om de som reiser fra Nepal er også historien om de som lykkes og de som ikke lykkes. Om legen som gjør suksess i Tyskland og om den fattige arbeideren fra landsbygda som kommer til flyplassen i Kathmandu i ei kiste. Alle bærer de på den samme drømmen som Sigbjørn en gang gjorde. Drømmen om et bedre liv. Vi sluttet derimot å reise fra landet vårt da det ble rikere. Kanskje er røttene tross alt den sterkeste følelsen hvis muligheten for å bli værende er der. ●

: En gruppe på 171 illegale immigranter fra Argentina vinker farvel til Frihetsgudinnen i det de blir sendt ut av landet (1952). Foto: Shutterstock

Kjære leser

Haugiansk næringsutvikling

TEKST: TRULS LILAND, AVDELINGSLEDER, HAUGE SCHOOL OF MANAGEMENT (NLA HØGSKOLEN)

Hans Nielsen Hauge og den bevegelsen han startet fortsetter å inspirere mennesker i dag til å utgjøre en forskjell på mange ulike samfunnsarenaer. Den haugianske arven er rik og mangfoldig. Men har den noe å si for bistand og misjon?

Før vi går nærmere inn på dette, kan det være nyttig å se nærmere på næringsvirksomhetene de bygde opp og spesielt hva de haugianske virksomhetene stod for og hva som kjennetegnet dem. Det å være inspirert av den haugianske arven innebærer selvsagt ikke at vi forsøker å lage en slags kopi av det de gjorde, eller prøver å gjenskape dette nøyaktig slik de gjorde det. Når vi ser på næringsvirksomheten deres, som var betydelig og på mange måter enestående i norsk historie, handler det kanskje heller om å forstå hva som var viktig for dem, samt om noen av de prinsippene de bygde på er overførbare til vår tid. Rent praktisk vil dette åpenbart være annerledes i dag enn det var på Hauges tid.

Hans Nielsen Hauge var en av norgeshistoriens største seriegründere, som nærmest ut av intet startet eller restartet mer enn 30 bedrifter. De fleste av disse ble startet i løpet av få år. Dessuten var han på ulike måter involvert i etableringen av totalt ca. 150 forretningsenheter. Han var med andre ord ikke bare en gründer selv, men han la grunnlaget for, og inspirerte, en bevegelse av likesinnede som igjen startet nye virksomheter. De var et nettverk med entreprenører, ledere og bedriftseiere som lenge etter Hauges død var med på å prege det norske samfunnet. Sannsynligvis har de spilt en mye viktigere rolle i å forme vår kollektive forståelse av bedrifters rolle i det norske samfunnet enn vi til nå har vært klar over.

Det er ulike teorier om hvor Hans Nielsen Hauge fikk ideen om å starte bedrifter fra, men to ting synes i hvert fall å være tydelige: Han opplevde at dette var en del av hans kall her på jorden, og virksomhetene skulle bidra positivt i samfunnet.

Når det gjelder det sistnevnte, handlet dette blant annet om å redusere fattigdom, stimulere til lese- og skriveopplæring og å etablere arbeidsfelleskap som var rollemodeller ved at de var tuftet på verdier som respekt, nestekjærlighet, omsorg og tillit. Sistnevnte ble blant annet praktisert ved at mennesker med nedsatt funksjonsevne ble ansatt. Kort oppsummert kan vi si at de haugianske virksomhetene tok et utvidet samfunnsansvar og styrte etter en høyere hensikt der sosiale og finansielle mål var likestilte. Dette er prinsipper vi kjenner igjen i moderne teorier knyttet til bedrifters samfunnsansvar, sosialt entreprenørskap, etisk orientert ledelse og rettferdig handel.

Hvordan kan det å hente inspirasjon fra de haugianske virksomhetene se ut i dag? I en bistandskontekst kan dette gjøres ved å stimulere til entreprenørskap og kanskje spesielt gjennom å løfte frem sosialt entreprenørskap og et utvidet samfunnsansvar for de virksomhetene som etableres. Det at bedrifter både skal tjene penger og tjene samfunnet var en helt naturlig måte å tenke på for de haugianske virksomhetene. På mange måter er det slik Odd Hoftun og andre fra HimalPartner har tenkt om sitt engasjement i Nepal. Det å være med på å bygge opp kraftindustrien i landet har hatt en viktig samfunnsbyggende funksjon og ligger tett opp til den haugianske måten å tenke næringsutvikling på. Samtidig har det skapt arbeidsplasser, og gjennom dette redusert fattigdom.

På mer generell basis bør det selvsagt både forskes mer på den innflytelsen de haugianske virksomhetenes faktisk har hatt på norsk næringsliv og stimuleres til at flere følger i deres fotspor, både i Norge og internasjonalt. Dermed kan det bygges flere bærekraftige, samfunnsbyggende og ansvarlige virksomheter som gjør at vi kan møte fremtidens utfordringer og utgjøre en forskjell for samfunnet og enkeltmennesker. ●

INNHold

HÅP FOR UNGE I NEPAL

- 4-5 Smått er flott
- 6-7 Skal – skal ikke?
- 8-9 Arbeid til alle
- 10-11 Butwal Technical Institute (BTI) – Utfordringer og muligheter i en tid med raske endringer

GJENREIS NEPAL

- 12-13 Kjære Nepalvenner
- 14-15 PANORAMA
- 16 Arrangementkalender og bønneemner

TRO KAN FLYTTE FJELL

- 18-19 Endelig fri

Smått er flott

Små bedrifter skal få unge nepalere til å bli i landet sitt.

TEKST: MALLIKA ARYAL

Det er tidlig fredag morgen, i Thamel, turistområdet i hjertet av Kathmandu. Revolution Café har nettopp åpnet. Lyden fra cappuccino-maskinen, trafikkstøy og klokkeklang fra templer langt unna fyller bakgrunnen. Krishna Parbat Giri (40) bytter mellom å håndtere kaffemaskinen, lede staben sin og sjekke lageret. Han har ingen tid å miste, men nevner samtidig at dette er en rolig start på dagen. Raskt lager han flere kopper kaffe latte, ser på vannlekkasjen på toalettet, og haster tilbake for å ta imot bestillinger fra kunder som sitter ved et bord i hagen, omkranset av buddhistflagg.

Giri har drevet kafeen i over 7 år sammen med sin partner. Han vokste opp i Kabhre, en by utenfor Kathmandu, og kom til byen som tenåring for å gå på High School. Det var tøffe tider for familien der hjemme, og han måtte slutte på skolen for å skaffe en jobb for å støtte dem.

– Min første jobb var på et bakeri, forteller han. – Det var der jeg lærte om business og service-industrien. Han setter seg for å ta en pause. I flere år arbeidet han for flere kafeer og hans siste arbeidssted var en av de mest luksuriøse restaurantene i Kathmandu.

– Jeg var servitør, barista, bartender, sous chef, renholder, regnskapsfører og alt i

mellom dette, sier han og flirer mens han snakker om sin fortid.

Giri endte opp som leder på den siste restauranten han var ansatt i. Siden han hadde arbeidet i mange år, innså han at han ikke ville utvikle seg videre dersom han ikke tok noen risiko. Han startet med å spare penger slik at han kunne reise utenlands. Målet var å tjene mye nok penger til å sende hjem til familien.

– Det er så mye usikkerhet i Nepal. Korrupsjon i regjeringen og politisk ustabilitet fikk meg til å føle på en slags håpløshet og jeg så ingen fremtid for meg selv i Nepal.

Han er ikke alene om å tenke slik. I følge Nepals arbeidsdepartement forlater omkring 1500 menn og kvinner Nepal daglig for å arbeide i Gulf-land og Malaysia. 220 000 emigrerte i 2008, tallene doblet seg i 2015 til 500 000. Omtrent 10 % av Nepal's 28 millioner innbyggere jobber utenlands. De sender tilbake mer enn 6 milliarder årlig og utgjør 30 % av landets inntekter.

Etter at migrasjon fra Nepal har økt, så har også dødstillene på utenlandske arbeidere gjort det samme. Dette er den mørke siden av internasjonal migrasjon, og myndighetene er motvillige til å snakke om det. Dødstillene relatert til arbeidet har økt fra 90 dødstill i 2008/2009 til 755 i

2016/2017. Nesten 6000 nepalske migrantarbeidere har dødd grunnet ulykker skjedd på arbeidsplassen i årene 2008-2017. Halvparten av dødsårsakene er overarbeid, dehydrering, dårlig mat og stress. Dødsfallene forekommer så ofte at de har en egen diagnose: Sudden Unexpected Death Syndrome (SUDS). Arbeidere går til sengs og våkner aldri opp igjen.

Migrasjon har også en høy økonomisk kostnad. Man mister resurssterke folk i arbeidsfør alder. Arbeidsledighet er også en av hovedårsakene til at kvinner utsettes for moderne menneskehandel og sexslaveri. Etter det tragiske jordskjelvet i 2015, har arbeidsutvandringen økt betraktelig. Det samme gjelder menneskehandelen.

Må gi ungdom muligheter

Jiwan Subedi, HimalPartners lokale ekspert, sier at unge nepalere er mer tilbøyelig til å søke jobb utenlands når de ikke ser noen muligheter i sitt eget land. De blir inspirert av venner og naboer som har reist utenlands for å arbeide, og ønsker å gjøre det samme. Og når samfunnet ikke i like stor grad ivaretar deres interesser, hvorfor skal de da bry seg om å bidra tilbake til samfunnet? De sitter igjen med en følelse av at ingen bryr seg om dem.

Det var nettopp denne følelsen Giri hadde da han bestemte seg for å forlate Nepal. Etter årevis med søknader, intervjuer og rekrutteringsprosesser, hadde Giri en plan om å reise utenlands. Etter flere forsøk fikk han to jobbmuligheter: En jobb i Qatar og en i Dubai. Men før han kom så langt hadde han kommet på andre tanker.

– Siden det tok litt tid før jeg fikk tilbud om jobb, hadde jeg god tid til å diskutere dette med venner og familie. Noen fikk meg til å innse at jeg burde bli værende i Nepal for å bidra til fellesskapet her. Ikke bo og leve under et annet lands regler.

Alle pengene han hadde spart til å reise utenlands kunne han nå bruke i Nepal.

– Jeg kunne da bo nærmere familien min og ta bedre vare på min aldrende mor, sier han. Da bestemte han seg for å starte sin egen kafé. Revolution Café åpnet dørene for første gang i 2012.

– Hver gang jeg ser eller leser nyhets-saker om arbeidere som kommer hjem i kister, kan jeg ikke unngå å tenke: kunne det ha vært meg?

– Den enkleste måten å begrense fattigdommen på, er å skape jobbmuligheter, sier Subedi.

– Ting blir komplisert når de må finne ut hvordan de skal skape disse jobbene. I følge Subedi er det bedre å fremme tiltak som får entreprenører til å satse fremfor å vente på at myndighetene gjør noe. Samtidig er det også en del utfordringer knyttet til byråkrati, politisk ustabilitet og korrupsjon, som gjør det vanskelig å starte bedrift i Nepal.

Men det er også gode nyheter, og svaret kan være å skape små entreprenørskap som gir muligheter lik det Giri har startet. Små og mellomstore entreprenører er lettere å lede enn store. Dette gjelder alt fra små familiefirmaer til bedrifter med 10-15 ansatte. – Det kan være innen landbruk, handel, service, matbransjen eller andre typer industrier, sier Subedi.

Eksperten antyder at Nepals økonomi er dynamisk og at markedet er i bevegelse. De sier at markedet i Nepal kan absorbere nye produkter som er produsert i landet. – Først må vi tenke på å produsere for det lokale marked, sier Subedi. Deretter, når vi er selvforsynt i et område, kan vi

spredde produktet videre både nasjonalt og regionalt.

En ressurs for landet

Han er også opptatt av å utnytte muligheten knyttet til tilbakevendte arbeidere. – De reiste ut som ufaglærte, men har kommet hjem igjen som erfarne arbeidere. Det er viktig å både anerkjenne og ta tak i disse ressursene. De kan utgjøre en stor forskjell for landet vårt.

Flere av de hjemvendte arbeiderne har også spart en sum med penger. De fleste bruker dette på noe knyttet til sin egen private økonomi, som for eksempel bygge nytt hus og sende barna på skole. Men noen bruker også pengene på å reinvestere i egen bedrift. – Vi ser tendenser til at flere hjemvendte arbeidere ikke ønsker å reise tilbake til utlandet, men heller skaper seg et nytt og bedre liv i Nepal.

En annen positiv effekt av at folk har reist utenlands er at familien de har sendt penger til har fått det bedre økonomisk. Dette har også økt deres kjøpeevne. Flere varer og tjenester kommer i omløp og da skapes også flere arbeidsplasser.

I Nepal er det ingen banker som gir smålån til små bedrifter. Landet har kommersielle banker, både på distriktsnivå og nasjonalt nivå. Det finnes også mikrokredittselskaper. De som mottar mikrokreditt må organisere seg i grupper, der det blant annet er obligatoriske møter.

Subedi fortsetter: – å satse på småbedrifter, og tilby mikrokreditt, er å ha tillitt til gründeren. Dette er ikke bankene villige til. Man må da ha større sikkerhet ved lån. Organiserer vi derimot alle i en gruppe, så blir risikoen fordelt. Man er på en måte sammen om det. Det er også lettere å hjelpe hverandre med markedsføring og regnskap.

SESI

SESI betyr *Small Scale Enterprise Support Initiative* og er HimalPartners initiativ til å sette opp finansielle institusjoner som støtter gründerne i en vekstfase. De har allerede kommet i gang med arbeidet og trenger mer penger for å sette det ut i praksis.

Noe av grunnen til at SESI lykkes, er at de som mottar hjelpen må vise til at de har gjort noe arbeid på forhånd. Forretningen

har allerede blitt startet, og hjelpen er ikke i startfasen, men i veien videre.

Etter Subedis mening er dette det mest effektive virkemiddelet for å la folk bli i landet og ikke reise utenlands for å arbeide.

Ingen lek å drive Revolution Café

Giri gjør seg klar til å forberede kafeen for dagens travleste tid: lunsjen. Det er fortsatt 12 timer til han kan komme seg til sengs. Dagene er nemlig lange for Giri. – Å drive firma er en 36 timers arbeidsdag egentlig... Man må både sove, puste og drømme arbeid, sier han. – Dette er ikke noe for de som ønsker seg et rolig og behagelig liv.

Det er nettopp denne holdningen som er selve årsaken til hans suksess. Kaféen har kapasitet til å ta imot 120 gjester og holder regelmessige arrangementer som diktkvelder og spiller live musikk.

Da Giri og hans partner startet kafeen la de alle sine sparepenger inn i driften. Ellers fikk de smålån fra folk i omgangskretsen. – Jeg er glad for at folk hadde tillitt til oss. At vi skulle lykkes med ideen vår. Ikke mange vil gi små og mellomstore gründerne den samme muligheten.

Dessverre ser han også at det er skapt en kultur blant Nepals unge om å bare være kort på en arbeidsplass.

– Når jeg ansetter unge voksne jobber de kun en kort periode. Så reiser de gjerne utenlands. Vi har en lang vei å gå med å endre folks mentalitet. Å reise utenlands betyr ikke nødvendigvis gullkantede muligheter. Det tror mange unge i dag. Likevel vil han fortsette å ansette unge.

– Jeg vil være et forbilde for andre. Unge mennesker i Nepal trenger å se at de kan få et verdig liv her. Her har vi et enormt ansvar.

Selv har han en tenåringssønn og en datter på 21 år. Datteren har jobbet som barista og regnskapsfører på kafeen. Sønnen har også begynt å få noen arbeidsoppgaver.

– Min store drøm er at mine egne barn og andre unge mennesker som jobber her kan se at de kan skape et godt liv her i Nepal. Kanskje vil de etter hvert starte sine egne bedrifter? Hvis jeg kan motivere dem, så gjør jeg gjerne det! Man må fange de unge opp mens de fortsatt kan påvirkes, sier han med et smil. ●

Saru mottok stipend fra Laget som ga henne mulighet til et år som utvekslingsstudent i Norge.

I året som har gått har Saru opplevd mye. Hun har også knyttet vennskap hun håper vil vare.

Skal – skal ikke?

Saru Prajapati er 22 år og er en av de som har reist ut av Nepal for en periode. Snart reiser hun hjem igjen til familie og venner i Kathmandu. I planene ligger nye utenlandsopphold og venter. Hun er usikker på om hun har en fremtid i Nepal.

TEKST: LINE KONSTALI, FOTO: PRIVAT

Jeg kommer fra en middelklassefamilie og har aldri manglet noe. Jeg vokste opp med tak over hodet og mat på bordet. Vi tilhører også det øvre nivået i kastesystemet. Likevel er det å studere vanskelig å få til økonomisk.

Et helt år har Saru bodd i Norge, nærmere bestemt som elev ved Hald Internasjonale senter. Da hun skulle utenlands var foreldrenes første spørsmål: «Hvem skal betale for dette?»

Hun hadde fullført Bachelorgraden sin i bedriftsøkonomi ved Tribhuvan University, men var sulten på noe mer. Etter å ha vært aktiv i det nepalske Laget, som er en kristen organisasjon for studenter/elever, dukket det opp en mulighet. I samarbeid med det norske Laget mottok hun et stipend for å reise til Hald. Drømmen ble til virkelighet.

– Ellers hadde jeg ikke klart å gjennomføre dette, sier hun.

De fleste av hennes venner ønsker å reise utenlands.

– Unge voksne fra typiske middelklassehjem drar oftest til Australia eller USA, sier hun.

– Det er lettere å få til utdanning i et annet land. I Nepal er ikke utdanning gratis og mye avhenger derfor av familiens økonomi. Noen har rett og slett ikke råd.

Det er også vanskeligere å kombinere jobb og studier når lønnen er så lav. Det er lettere å kombinere studier og jobb i et annet land.

Hun forteller videre at de som reiser til Australia som oftest bor hos venner først. Deretter skaffer de seg jobb og tjener penger.

– Det er veldig lett for nepalere å komme inn i Australia, sier hun med et smil. – De

har egentlig skapt et eget «nepali-samfunn» der nede. Her finner du også mange kristne nepalere. Så mange er det at de nå har startet en egen nepali-kirke. De fleste kommer aldri tilbake. De ønsker ikke et liv i fattigdom.

Hun forteller videre om en venn som jobber 20 % på IKEA. – Han tjener mer enn hva jeg ville ha tjent en hel måned som fulltids ansatt i bank i Nepal. Når du ser denne forskjellen, er det mer fristende å reise utenlands. Og når du først har kommet til et land som er rikere enn ditt, så ser du også velferden, infrastrukturen og alle de gode fasilitetene som ikke finnes i ditt eget land. Å gå ned i standard er ikke særlig fristende.

Selv har hun en onkel som skulle bosette seg i Tyskland for en kort periode. Det viste

seg å være langvarig. Nå er han gift med en etnisk tysk kvinne og har etablert et liv der. – Han er utdannet lege og reiste ut for å tjene penger for en kort periode. Men da han så forskjellen på et liv i Tyskland og et liv i Nepal ville han aldri reise tilbake.

Men det finnes også det motsatte eksempelet i Sarus nærmeste familie. En annen onkel reiste til Dubai tre år. Han kom derimot tilbake. – Han sparte masse penger og startet butikk da han kom hjem. Familien fikk det lettere økonomisk og det var et stort løft. Siden hele storfamilien bor under samme tak, har han et stort forsørgeransvar. Derfor hører jeg ham ofte si at han kanskje skal reise til utlandet og jobbe igjen. For å spare enda mer penger. Denne onkelen har ikke fullført annen skolegang enn ungdomsskolen. De som reiser til Gulf-landene er ofte fattige og mangler utdanning. De kommer mer fra de rurale områdene og mangler skolegang. Derfor er det mer praktiske yrker de er på jakt etter.

Men noen blir lurt. Hun kjenner til flere eksempler i sin omgangskrets. Hun forteller om en slektning som ble lovet arbeid i Dubai av et rekrutteringsbyrå. Da han kom fram var det ingen jobb å hente. Han måtte reise hjem igjen etter en måned – helt pengelens. En annen hun kjenner ble lurt av flotte, glossy brosjyrer om et fiktivt universitet i Sveits. Familien ble lokket til å gi penger til en som framstilte seg som en mellommann, og så viste det seg å være svindel.

– Det finnes mange firmaer som driver med jobbformidling. I noen tilfeller blir folk lurt. De loves gode jobber, gode vilkår og bra bolig. Når de kommer ned dit får de ingen ting av dette. De bor på sovesaler, jobber under dårlige forhold og må betale firmaet som ga dem jobb for å bli værende. I andre tilfeller går det bra. Møter man det rette rekrutteringsbyrået kan man ende opp som fornøyd. Problemet er at i noen tilfeller er dette vanskelig å oppdage. Firmaer går

konkurs, men gjenopprettes i et annet navn når de blir avslørt. Så er man tilbake til utgangspunktet.

Usikker på egen fremtid

Selv er hun usikker på hva hun skal gjøre fremover. Når hun reiser tilbake til Nepal skal hun fortsette å jobbe frivillig for det nepalske «Laget». Hun har også vært i dialog med Mirjam Bergh angående mulighetene for å få til et engasjement i Bethesda, sjelesorgsenteret som HimalPartner støtter i byen Pokhara.

Jeg vurderer flere muligheter og har ikke landet helt enda. Etter hvert vil jeg også fullføre en mastergrad, men da må jeg nok reise utenlands. Kanskje vil jeg også jobbe i utlandet.

På spørsmålet om hun til slutt vil tilbake til Nepal, er svaret ganske vagt. – Jeg håper jo det, men vet ikke. Det kommer an på hvilke muligheter jeg har til å skape et godt liv i hjemlandet mitt. ●

Jiwani Subedi og Shristi Chaudry er ansatt i SESI.

Prosjekt: Næring

Interkraft Nepal (IKNN) og Interkraft Nepal Industri (IKNI) og Small Entrepreneur Support Initiative- International (SESI-I). SESI-I er i en prosess med å etablere SESI-Nepal (SESI-N) som skal være registrert i Nepal.

SHS: Stiftelsen Hjelp til Selvhjelp er en stiftelse som ble opprettet i 07.02.1997 for å forvalte kapitalen etter overskuddet fra vannkraftsprosjektene fra Tibetmisjonens /HimalPartners tid. HimalPartner har utarbeidet en næringsmelding som SHS deler og har som formål «at man gjennom investeringer og faglig rådgiving på næringsmessig grunnlag skal fremme utvikling som gir økonomisk, teknologisk, sosial og miljømessig verdiskapning i Himalaya-regionen. Endelig mål er at det skal styrke den fattige del av befolkningens levevilkår og opplevelse av menneskeverd gjennom sysselsetting, økt inntekt og bedre tilgang til tjenester.» Per i dag er SHS medeier i tre datterselskaper SESI-I, IKNN, IKNI.

SESI-I: Har som formål å skape arbeidsplasser i form av småskalabedrifter i Nepal.

IKNN (IKN Nepal AS): etablert 04.02.1999 og har som formål å kjøpe og drifte kraftverk og kraftselskap i Nepal og alt som står i naturlig sammenheng med dette. Full eid av SHS. Har tidligere vært aksjonær eier i BPC (Butwal Power Company).

IKNI (IKN Industrial AS): etablert 20.10.2009 og eies av SHS og Petter Daae. Selskapets formål er "utvikling og drift av industriselskap innen vannkraftsektoren i Nepal og alt som står i naturlig sammenheng med dette. Per dags dato er de medeier i NHE (Nepal Hydro and Electric) ett av det største mekaniske verkstedene i Nepal som driver med vedlikehold av turbiner og er tjenesteleverandør til vannkraftindustrien. ●

Jostein Holm i Nepal

Arbeid til alle

I nesten 50 år, både som ansatt og frivillig, har Jostein Holm vært engasjert i HimalPartners arbeid i Nepal. – Jeg har med egne øyne sett at det ikke er arbeid til alle i Nepal, sier han. Han ble nylig styreleder i Stiftelsen Hjelp til Selvhjelp (SHS) og ser fram til å arbeide for mer arbeid til alle.

TEKST: LINE KONSTALI

Nepal er fortsatt et jordbruksamfunn, sier han. Når befolkningen øker i et område skjer ikke alltid dette i takt med at jordområdene øker. Da reiser flere folk inn til byene for å skaffe arbeid.

Det er derimot ikke alltid det går bra med de som forsøker å finne lykken i byene. Ofte ender de opp i slummen, til et liv i fattigdom. Noen reiser også til utlandet. For Jostein er det viktig å skape små, bærekraftige bedrifter ute i distriktene. På denne måten kan vi skape økonomisk vekst og sørge for at folk i større grad bidrar positivt til sitt lokalsamfunn. Han er ikke alene om å tenke dette.

– En utredning i FN slår fast at det å skape arbeidsplasser i utkantstrøkene der folk bor, er den beste måten å skape utvikling på. Man må skape små bedrifter som folk kan leve av. Da slipper man å flytte hjemmefra.

Han har i flere år vært styreleder i Small Entrepreneur Support Initiative-International (SESI-I) og har vært tilknyttet HimalPartner Holding. – Jeg er

opptatt av å opprettholde det gode arbeidet vi har gjort der, for ca. 8 år siden.

Han har gjort seg en del tanker om hva det er viktig å satse på i fremtiden. – SHS og datterselskapene bør ha et sterkt fokus på dette området framover. Både fordi det blir vanskeligere å få inn folk som driver med bistandsarbeid, men også fordi det viser seg at det å gi arbeid til alle hjelper. Nepal-ske myndigheter har også vist en linje der de som skaper arbeidsplasser møter mindre restriksjoner enn de som driver bistand. Det er egentlig forståelig. De vil løse sine problemer selv, ikke basere seg på utlendinger.

Korrupsjon er det andre argumentet for nettopp å starte små bedrifter. Det er ikke interessant for de som er ute etter korruperte penger. Da blir de ikke innhentet av disse.

– Utfordringen er at dette blir veldig spredt og at det er vanskelig å følge opp og se at det er en sunn økonomisk utvikling. Derfor er det helt avgjørende at en har gode, lokale medarbeidere, sier han. ●

17. mai feiring i Nepal. Fra v: Brijesh Adhikary og Bhola Thapa fra Kathmandu University, Silje Eng fra HimalPartner, Rajesh Agranol og Ratna Sansar Shresta fra Nepal Hydro and Electric (NHE)

Er optimistisk!

Silje Gunlaug Yun Eng har arbeidet i HimalPartner i over 10 år. Også hun har fulgt en utvikling over tid. I vinter gikk hun over i ny stilling som daglig leder for SHS, men gleder seg over å kunne holde frem i ett tett samarbeid med HimalPartner på næringsiden.

TEKST: LINE KONSTALI

Det er så mange og dedikerte kompetente frivillige fagfolk i styrene i Norge og kontaktpersoner i Nepal som jeg ser fram til å jobbe sammen med, sier hun entusiastisk.

– Min visjon er at SHS gjennom sine investeringer skal bidra til å bygge bedrifter og arbeidsplasser som er mer enn bare ett arbeid som gir grunnlag for mat på bordet og som generer profitt. Verdiskapningen ligger vel så mye i humankapitalen, arbeidere med yrkesstolthet, integritet, mot til å tenke innovativt og ha eierskap og vilje til å legge ned innsats for arbeidsplassen sin. Vi skal etablere eller investere i bedrifter som skaper positive ringvirkninger i samfunnet og som evner å være visjonære for å kunne vokse og holde tritt med tiden. I næringsssammenheng møter man ikke lenger motstand når man snakker om entreprenørskap som noe mer enn profitt, men også som mål om å imøtekomme FN's bærekraftsmål. Det er innenfor områder som ren energi for alle, anstendig arbeid, økonomisk vekst, likestilling, innovasjon, infrastruktur og miljø. Det er viktig å skape bedrifter som er levedyktige selv etter at vi har trukket oss ut, sier hun. – Ellers gir det ingen mening.

Hun forstår godt at flere unge nepalere sliter med dystre framtidsutsikter og at noen mister håpet og flytter ut av landet da det

er vanskelig å få jobb etter endt utdannelse, som for eksempel mekanisk ingeniør. Likevel ser hun også mye positivt. – Unge i Nepal er egentlig veldig visjonære. De er høyere utdannet enn før og mange har opp til flere mastergrader. Utfordringen blir å koble denne kompetansen til industri og et HÅP. Vi må i større grad få akademia og forskning inn i bedriftene slik at de unge får brukt det fantastiske potensialet for utvikling og nyskaping, i symbiose med den eldre generasjonen som sitter på erfaringsgrunnlaget. Nepal bør i større grad å samarbeide på tvers av sektorer, adressere korrupsjon og gi rom for å prøve å feile. Ingen entreprenør eller bedrifter ble født på en dag.

Korrupsjon og ustabile styringsstrukturer fører også til mer konflikt mellom arbeidere og arbeidsgiver/bedriftseier. Flere steder er konfliktnivået relativt høyt og fagforeningene i Nepal har blitt sterke.

– Det er derfor viktig med forebyggende arbeid og at vi må være flinke til å gå i dialog med fagforeningene, skape lokalt eierskap og en følelse av fellesskap, sier hun. Videre snakker hun om et marked i vekst. Nepalske myndigheter satser stort på vannkraft fremover, og mulighetene innenfor industri, produksjon og vedlikehold er store.

– Det er viktig å utnytte dette potensialet

til det fulle, sier hun. Historisk sett har nepalere vært en selvstendig nasjon. De er stolte over at de aldri ble kolonisert og de er dessuten rike på mangfold. Dette må utnyttes for å sikre seg at de kan utvikle den lokale industrien og ikke bli en lillebror som blir utkonkurrert av storebrødrene Kina og India. Derfor er hjelp til selvhjelp så utrolig viktig.

Hun forteller også om hvor viktig det er at HimalPartner og SHS tilpasser seg i en omveltende tid.

– Drivkraften må hele tiden være at dette er noe vi vil. Vi må være frimodige og ikke gi oss når vi møter motgang. Vi har alltid sagt i HimalPartner: hver gang dørene lukkes, åpner Herren et vindu.

Så trekker hun Odd Hoftun inn som eksempel, og referer til folks gode råd om veien videre: aldri ta nei for ett nei (så lenge man vet hvor man vil.)

– Odd og misjonærene gjorde ting som folk ikke trodde var mulig på den tiden, rene trosprosjekt. Det tok også flere år før man kunne høste fruktene og se de store resultatene. Likevel gjorde han det, og han satte høye krav til de rundt seg om å bidra. Det er inspirerende å se at den dag i dag er det flere som fremdeles følger trofast i deres fotspor. ●

Butwal Technical Institute BTI

– utfordringer og muligheter i en tid med raske endringer

TEKST OG FOTO: JIM LINDQUIST

Butwal, vannkraft og yrkesskole. Dette var noe av det første jeg hørte om da jeg for en del år siden ble kjent med Himal-Partner. Jeg hadde hørt så mye om hva som hadde blitt gjort i «gamledager» at jeg nesten ble overrasket da jeg kom til Butwal og BTI første gang og så at virkeligheten ikke var i «sort hvitt». Disse stedene som jeg hadde hørt og lest om var virkelige steder med fargerike mennesker i bevegelse.

Samtidig var det å komme inn på BTI for første gang og se skruestikkene og de mekaniske verkstedene som en tidsreise 50 år tilbake i tiden. Jeg har vært så heldig å få besøke BTI fire ganger de siste fire årene og har fått et lite innblikk i utfordringene og mulighetene de står ovenfor i en tid med raske og store endringer.

En nødvendig opprustning

I Norge jobber jeg som rådgiver innenfor videregående opplæring og leder faggrupper innen bygg og anlegg og teknologifag. Oppgaven er å kartlegge og forberede utdanningssystemet for å møte den raske teknologiutviklingen knyttet til digitalisering, robotisering og hvordan tilpasse vårt utdanningssystem til stadig raskere endringer. Kontrastene til verkstedene på BTI oppleves da som enorme. Jeg spør meg der jeg står i et klasserom og ser unge gutter og jenter stå å file for hånd; Er dette 2019? Sammen med Brigit Roar Skeie er nå vår oppgave å bistå BTI med å forberede for bygging av to nye skolebygg, innkjøp av moderne CNC verktøymaskiner og utruste for en ny linje innen byggfag. Det er med ærefrykt jeg tar del i dette arbeidet. Det er gjort så mye bra her fra tidligere tider.

Et eksempel er at Tore Skeie, Brigts onkel, har tegnet og oppført deler av skolen. Navn som Odd Hoftun og Tore Skeie har en form for legendestatus her. Vi føler litt at vi nå er «neste generasjon» og det er store sko å fylle.

Samarbeid med andre skoler

I løpet av mitt siste to ukers besøk i februar i år besøkte vi flere nåværende og potensielle lærebedrifter for BTI lærlinger. Vi besøkte en annen stor videregående skole som nå har kopiert BTIs lærlingordning der de har noe undervisning på skolen og resten av opplæringen i bedrift. Vi fikk også høre at en tredje skole har adoptert lærlingkonseptet og benytter lokalt næringsliv til sine elever. Dette er en ny virkelighet for BTI. De har nå konkurranse fra andre skoler i arbeidet med å få til lære plasser. I møte med noen, og særlig de eldste bedriftslederne som selv hadde gått på BTI kom det frem at kvaliteten på studentene, og kostnaden knyttet til og ha en lærling nå, i større grad ble vurdert når de skulle rekruttere nye medarbeidere. En bedriftsleder sa at han selv hadde gått på BTI, så han følte en forpliktelse til å ta inn lærlinger fra BTI, men at han i fremtiden vurderte andre løsninger.

Så hva er det som skjer i Butwal og hvordan er fremtiden for denne skolen, som er et resultat av norsk misjonsarbeid gjennom mer enn femti år? Jeg forsøker meg her med en analyse av den virkeligheten BTI må forholde seg til i 2019.

Butwal i vekst

Butwal er i følge Wikipedia en av de byene som utvikler seg raskest i Nepal innen

utdanning, infrastruktur, motorveier, markedsføring, helsetjenester, kommunikasjon, handel og bankvirksomhet. Veistandarden mellom byene er forbedret de siste årene og transport av mennesker og gods går fortere. Den forbedrede infrastrukturen medfører bl.a. at unge lettere kan flytte på seg for å ta utdanning.

Tradisjonelt har valg av utdanning i stor grad vært påvirket av foreldrenes meninger og tradisjonelle valg. Bare det siste tiåret har det skjedd store endringer i unges tilgang til utdanningstilbud gjennom markedsføring via internett og sosiale medier. I følge en lærer jeg snakket med er det nå i større grad de unge selv som velger utdanning. På BTI har ca 80% av elevene smarttelefon og tilgang til all informasjon via nettet. Det er da naturlig at de søker seg til den skolen som har det mest fristende tilbudet i forhold til en ønsket fremtid.

Så da er det kanskje ikke så stor forskjell på Butwal og Norge? Økt konkurranse, større grad av mobilitet, nettstudier og digitalisering. Alt dette stiller krav til modernisering og effektiv markedsføring for å overleve i et samfunn med stadig raskere endringstakt. Sett i lys av dette er det avgjørende at BTI får på plass planlagte investeringer i nye skolebygg og får bygget opp sin kompetanse innen CNC og byggfag. Målet er at BTI også i fremtiden kan være en ressurs for lokalt næringsliv og førstevalg for unge som ønsker en utdanning som gir grunnlag for gode jobber. Skal de lykkes med et mål de tilbyr de unge og næringslivet det de etterspør i form av oppdatert kompetanse og riktig markedsføring. ●

Elektrikerlærlinger ved BTI

Bjørn Ødegaard og prosjektleder i United Mission to Nepal, Prakash

Kjære Nepalvenner

I påska besøkte jeg mange nye skoler i Nepal, bygd etter jordskjelvet, - av Misjonen. Så langt står hele 70 sikre skoler ferdig i Dhading fylke. Mange landsbyer har også fått sanitæranlegg, reint drikkevann, trygge broer, bøker, lærerkurs og folkeopplysning.

I år drog jeg på egen tur for å finne ut av mange «løse tråder». Der var så mange detaljer jeg ikke forstod angående gjenreisinga. Derfor var jeg der i ei uke. Det ble flotte møter med UMN, med driftsselskap, kontraktører, kirka, skolene og lokalbefolkninga.

En av de som imponerte var Silas i HIMS. Han hadde kontor i Dhading Besi, en by i Himalaya. Silas er av tamangfolket og pastorsonn. Han har fulgt utviklingen i Lapa, fra de første kristne til nå. Silas startet da opp HIMS, bedrifta som utfører jobbene i Lapa. De ansetter bærere, murere, tømrere, rørleggere og de står for

den pedagogiske utviklinga.

United Mission to Nepal er omtrent som en «teknisk etat» som bestemmer, kontrollerer, setter standarder og betaler. Vi i Norge er grasrota og sponsorer. Mens Silas og lokalbefolkninga bygger opp med sine egne hender, så de får stolthet og et personlig eierskap.

Hvorfor fikk Misjonen dette unike oppdraget med skoler og infrastruktur? På grunn av mange års praktisk innsats! Siden 1958 har UMN bygd 4 sykehus, flere sykepleierskoler, yrkesskoler, vannkraftverk, småindustri og husdyrhold. Det har gitt stor troverdighet. Derfor fikk vi tildelt 5 – 6 kom-

muner i Dhading, ved episenteret. Totalpakken på alle prosjektene er 70 millioner kroner. Andre land og organisasjoner donerer til Sør Dhading, mens vi i HimalPartner er i de urørte områdene i Nord, helt på grensa til Tibet, i et område kalt Lapa. Jeg fikk sannelig se at dette nytter. Man er på god veg.

Tusen takk til Project Manager Prakash som viste meg rundt i en jeep, i tre dager. Han stilte opp fordi vi er med og bygger åtte skoler i Lapa. Faktisk er fem av dem er helt ferdigstilt. Men det gjenstår to store skoler som skal få 24 klasserom. De får elever fra 3 år, til 15 og 17 år. Dit reiser jeg og min sønn

En lokal lærer og sjåføren fra UMN

Vegard i høst. Vi går flere dagsmarsjer for å lage en dokumentar. Det kommer til å bli spennende.

Metoden for bygginga: først ble 550 lokale murere utdannet og offentlig sertifisert i 2016. De lærte moderne byggeteknikker via «demohus», - 6 slike demonstrasjonshus ble bygd for å lære, ett i hver kommune. Ingeniørene instruerte. Myndighetene godkjente. Så ble murerne byggeledere av skoler og private hus. Nå utløser det 300 000 Rs i u-hjelp fra den nepalesiske stat, til hver bonde som får bygd hus etter våre trygge konstruksjoner. Endelig gis vestens u-hjelp til noen av de som virkelig mistet hus og hjem for 4 år siden.

Konklusjonen er at Misjonen står for bærekraftig utvikling, pedagogisk utvikling og langsiktighet. Og vi skaper lokalt eierskap, fordi lokalbefolkninga er ansatt i alle ledd.

Mvh Bjørn Ødegaard
Himalaya Møre,
støttegruppe for HimalPartner

Åtte skoler

Lederen har ordet:

NÆRING OG RELASJONER

Ved Generalsekretær Heidi Westborg Steel

17. mai er tiden for å se tilbake i vår historie og vi får en påminnelse om hvorfor Norge er blitt den nasjonen den er. Vi er evig takknemlig for frihet, samhold og utvikling. Vi var en gruppe fra HimalPartner som nettopp feiret denne dagen i Nepal i år. Det gav perspektiver.

Denne uken var også NTNU-ledelsen i Nepal og vi fikk være med på noe av deres program. Det var ganske spesielt å sitte på disse arrangementene og se hvordan HimalPartner har vært en viktig bidragsyter i Nepals egen historie, og en viktig del av Norges forhold til Nepal basert på misjonens relasjoner. En viktig del av Statkrafts historie er også HimalPartners historie og ikke minst at en viktig del av NTNUs historie også er vår. Det var ikke alle som nevnte det, men det var påfallende at nepalere selv visste det, og at de var stolte av det. Misjonens rolle har vært å være redskap – og gjennom det vise Guds kjærlighet. Vi må tro det har hatt effekt, selv om vi ikke alltid har klart å skape bærekraft for det verdigrunnlaget vi opprinnelig ønsket. Penger ble nok dessverre i for stor grad den giften vi var redde for. Likevel viste denne uken at det finnes en grunnleggende respekt for dette verdigrunnlaget som vi må kunne bygge videre på.

Vi tenker kanskje at næring er primært tall, økonomi, mål, bunnlinjer, tekniske løsninger og posisjon. Men denne uken i Nepal viste ikke minst betydningen av relasjonene. I en asiatisk kontekst har dette alt å si. Gjennom denne uken fikk vi være sammen på tvers av sektorer som ofte ikke møtes. Basert på en felles fortid, ble nye relasjoner skapt med håp om nye prosjekt og nye muligheter.

Hvilken rolle HimalPartners næringsengasjement skal ta fremover, er noe den nye Stiftelsen Hjelp til Selvhjelp (SHS) jobber med. Det blir spennende å følge denne delen av vårt engasjement i Nepal og etter hvert i Kina - og se hvordan Gud og mennesker leder den inn i en ny tid. Dette er et område som trenger vår felles forbønn og vi oppfordrer alle til å ta det med i deres bønner.

Gjennom relasjoner og kompetanse håper vi at HimalPartners næringsengasjement, gjennom Stiftelsen Hjelp til Selvhjelp (SHS), skal bidra til et verdigrunnlag som gir langsiktig økonomisk-, og sosial fortjeneste, og som fører til verdiskapning og arbeidsplasser samtidig som vi verner om vår sårbare natur for kommende generasjoner.

PANORAMA

MISJONSBØSSER

Haugerud menighet i Oslo har i flere år brukt misjonsbøsser i forbindelse med innsamlingen. De har også laget en egen kurv der bøssene samles inn med jevne mellomrom. Bøssene ser ut som små Himalaya-fjell og er også ganske dekorative. De kan bestilles på kontoret. Send en e-post til post@himalpartner.no

#TROKANFLYTTEFJELL

Årets «Tro kan flytte fjell» startet på Strand Leirsted i Sandefjord. Her har vi vår årlige inspirasjonssamling. Hvordan få til et godt misjonsengasjement i din menighet? Det var temaet vi drøftet under oppholdet, og det kom mange kreative og gode innspill. Vi gikk tur til Flautangen, som ligger i nærheten av Strand. Der fikk vi også guidet tur av en lokal guide. Underveis samlet vi inn penger på bidra-profilen. Det kom inn 30 300 kr denne dagen og for å oppnå delmål etter delmål lovet folk både sang, dans og engler i snøen. Høydepunktet var dans til den kjente nepalske folkevisa Resham firiri

En stor takk til alle som bidro denne helgen! Vi koste oss sammen med dere. Hilsen staben.

KONFPARTNER

Fredag 3. mai arrangerte vi temakveld om Mental Helse i Nepal for konfirmantene i Askim. Frivillige i nærmiljøet hadde laget mat og chai te for anledningen. Konfirmantene deltok flittig under foredraget, og ville gjerne bli med opp på scenen for oppgaver, rollespill mm. Vi arrangerte også en kahoot mot slutten. Topp stemning.

MENIGHETSAVTALE 70 GRADER NORD!

Båtsfjord menighet har nylig signert avtale med HimalPartner, med fokus på Mental Helse. Vi gleder oss til å samarbeide med et spennende lokalmiljø.

Til høsten arrangerer Himalayareiser tur til Båtsfjord og Alta for alle HimalPartnere. På siste side i bladet finner du info.

På bildet: Fra venstre: Menighetspedagog Ingvill Robertsen, prestevikar Anne Kirsti Kjenne, kirkeverge Solfrid Hammer og kirketjener/kirkegårdsarb. Håkon Hågensen.

ØNSKES: FJERNLAGER

Vi har mistet en del lagerplass og har derfor behov for et fjernlager. Har du plass i en kjeller, et rom eller lignende så ville det være til stor hjelp. Kontakt Line Konstali på e-post: [line.konstali@himalpartner.no](mailto:konstali@himalpartner.no) eller telefon: 48187533

VI TAKKER OG BER FOR...

- Vi takker og ber for de unge i Nepal. Be for alt det gode som finnes i dem. Om kraft og visdom til å skape et godt liv i Nepal.
- Be om at de unge klarer å snu trenden med at de ikke flytter ut av landet for å skaffe arbeid.
- Be for etableringen av SESI-Nepal
- Be for styrene i SESI-I, IKNN, IKNI og SHS
- Be for godt samarbeid med ulike sektorer som kan fremme gode arbeidsplasser i Nepal

Arrangementskalender

19. juni: Gå ikke glipp av SOMMERTREFF PÅ BAKKEN! Sted: *Malmøya i Oslo*. Hit kommer utsendingene Ellen og Calle Wahlström og Randal og Solveig Frivold med familie. Alle tar med en matrett hver. Vi tenner grillen for de som ønsker å ta med grillmat. Det blir andakt, egne aktiviteter for barn og ungdom. Høydepunktet er selvsagt updates fra utsendinger.

9.-14. juli: OASE. Sted: *Fredrikstad*. Vi står på stand. Kom gjerne og besøk oss. Vil du bidra som frivillig, så meld deg! Vi har bruk for din hjelp. For info og påmelding: oase.no

16.-21. juli: Korsvei. Sted: *Seljord*. Flere himalpartnere kommer til Korsvei og vi oppfordrer deg til å melde deg på! Vi står også på stand. For info og påmelding: korsvei.no

25. juni: Nepals vannkrafteventyr. Ratna Sansar kommer til Norge og vil snakke om Nepals videre satsning på vannkraft. Sted: *Hovedkontoret*. Mer informasjon kommer.

Meld inn arrangement til post@himalpartner.no. Følg med på kalender på himalpartner.no.

ALL VERDAS gåver og bruksting

Full av unike gåver og bruksting

4244 Nesflaten. Følg skilta! Open 7 d/v. Mobil: 40092745

Nettbutikk: www.allverdass.no

Takk til alle som vil kommentera, lika og dela her:

facebook.com/allverdass

Instagram: @allverdass

knif Trygghet
SIKRER VERDIER.
SKAPER VERDIER.

Kjøp brukt!

Normisjon har gjenbruksbutikker både på internett og flere steder i landet.

Finn oss på gallerinormisjon.no eller ta turen innom en av våre butikker: Oslo sentrum, Sørumsand, Gjøvik, Sandnes, Aksdal, Askøy, Iveland, Drammen og Ål.

Her kan du finne klær, møbler, kjøkkenting, kunst, bøker og barne- og sportsutstyr og mye, mye mer til en rimelig penge!

Ditt kjøp kan gjøre en forskjell for Normisjon!

www.gallerinormisjon.no

Bruktbua Gi & Få i kjellaren i Suldal bedehus

Opningstider:
onsdagar frå kl. 11.00 til 15.00
og kl. 17.00 til 19.00
fredagar frå kl. 15.00 til 20.00

Kom innom til ein handel eller ein drøs!
Vi har kaffi og nysteikte vaflar.

Alle inntekter går til HimalPartner sitt prosjekt i Nepal:
Håpets hus – dagsenter for funksjonshemma barn.

Vi tek imot bruks- og kunstgjenstandar, møbler, leikar og mykje anna.

Kontakt: Kari Ronold,
Salomonskleivo 6,
4237 Suldalsosen
Tlf: +47 44 043
E-post: kari.kariellise@gmail.com

GI OSS NAVN

Kjenner du noen som vil ha glede av å få tilsendt Tibetaneren seks ganger i året, - gratis?

Gi oss NAVN, ADRESSE, TELEFON NUMMER OG E-POSTADRESSE.

Gi oss beskjed om du har spurt vedkommende eller om vi skal gjøre det.

Endelig fri

Hun vokste opp i et hjem der religion var byttet ut med politisk ideologi, og der man snakket om revolusjon og borgerskapets undergang, fremfor hyggelige ferieopplevelser. Etter flere år med tvil tok endelig Tania Michelet motet til seg og lot seg døpe. Det forandret livet hennes.

TEKST OG FOTO: LINE KONSTALI

Vi møtes på Café Riis på Møllebyen i Moss, der det er funnet spor av kverndrift så tidlig som på 1100-tallet. Årene 1870-1970 bar preg av mølledrift inntil det tok slutt. Bygningene har siden blitt stående og forfalle, inntil en investor klarte å skape en helt ny atmosfære blant de høye murbygningene i 1998. Jeg går ned brosteinstrappen og får øye på flere kafèer, et historisk museum og kunstnerforetninger i skjønn forening. Solen skinner og Mossefossen, i all sin kraft, høres godt i bakgrunnen. Våren har også vekket til live blomstene som er pent plantet i keramikrukler. Jeg blir stående og suger inn alle inntrykkene. Er ikke Moss den kjedelige industribyen som lukter vondt?

En mangfoldig by

Tania smiler og håndhilser når vi møtes. Hun hilser samtidig på personalet og slår av

en liten prat før vi setter oss. Vi tar et par munnfuller før vi prater, og Tania forteller litt om hvorfor hun trives så godt i Moss. Her har hun røttene sine og hun føler på mange måter hun har kommet «hjem.» – Moss er en spennende og mangfoldig by, sier hun. – Her kan vi vise til både godt samhold og vellykket integrering av nye landsmenn.

Etter at cellulosefabrikken M. Peterson & Søn gikk konkurs i 2012 har man også fått mer orden på både utslipp og den vonde lukten. Jeg får inntrykk av at Moss er en uoppdaget perle som flere bør oppdage, og Tania oppgir at hun trives i et kreativt kunstnermiljø.

«Taniaeffekten»

Det vekket stor oppsikt da datteren til de to kjente ML-ere, Jon Michelet og Bente Von der Lippe, lot seg døpe i vinter. Så spektakulær var denne nyheten at hun ble lørdagsgjest i NRK et par uker senere under tittelen «49 år som skapkristen.» Men helt i skapet har hun egentlig ikke vært, og datteren har alltid skjont at Tania er troende.

– Det er greit mamma. Jeg vet at du er kristen, sa datteren en gang da Tania uttrykket sin anger over at hun ikke døpte henne som barn.

– Jeg er eldst i søskenflokk og har alltid vært opptatt av at alle de rundt meg skal ha det bra. Derfor var jeg så redd for reaksjonene at jeg droppet å døpe datteren min. I dag angrer jeg på det og at jeg alltid har vært opptatt av å gjøre andre til lags. På mange måter så føler jeg at dåpen frigjorde meg.

Etter diverse medieoppslag om dåpen fikk Tanias venn Tomm Kristiansen en telefon fra Helga Byfuglien. Tanias erfaring ble tatt opp på kirkemøtet og inspirerte blant annet Kari Veiteberg til å arrangere Drop in-dåp i Oslo Domkirke.

– Jeg har hørt rykter om at noen i

menigheten kaller det som har skjedd «Taniaeffekten,» sier hun og smiler.

Å finne sin plass

Tania skulle ønske at veien til dåpen ikke var så lang. Allerede som barn gikk hun til søndagsskolen i smug. Tania sa ingen ting til de der hjemme om at hun gikk til søndagsskolen. Det var en hemmelighet mellom henne og bestemoren. Men så opplevde plutselig den lille jenta at det ikke var rom for henne i herberget.

– På et av møtene leste søndagsskolelæreren opp en liste over alle barna som var døpt. Siden jeg ikke var et av dem, så sa hun at jeg ikke kunne være med. Det skapte en kulturell barriere mellom meg og de kristne. Jeg var ikke en av «dem».

Det samme skulle hun oppleve som ung, voksen alenemor. Hun studerte teologi ved teologisk fakultet på 90-tallet og det var på mange måter et banebrytende valg i familien hun kom fra. Da var det ekstra sårt å oppleve at noen av hennes medstudenter dømte henne fordi hun var alenemor.

– Det har skjedd enormt mye siden den gangen jeg studerte teologi, sier hun. – Kirken har blitt mer romslig og derfor har jeg også våget å gå inn for å være en kristen.

Vanskelige familieforhold

Vi går ut av kafèen og vandrer opp de brostensbelagte gatene til Mossefossen. Vi fortsetter å snakke selv om lyden av fossen dominerer i bakgrunnen. Når Tania snakker om oppveksten sin er det vanskelig å få oversikt.

Egentlig er jeg lei av at ML-foreldrene var så frigjorte at man mistet oversikten. Det var så kaotiske forhold at jeg knapt greier å forklare hvem som er min familie. Jeg føler at vi barna kunne bli skaltet og valtet hit og dit litt mye og at besteforeldregenerasjonen måtte gå bak og rydde opp i foreldrenes rot.

Hun forteller om sitt livs største mareritt

da hun som 13-åring opplevde at moren tok selvmord. Dette skjedde etter flere år på flyttefot. Tania hadde hatt gode år i Tromsø sammen med mor og stefaren Mads Gilbert, som hun var veldig glad i. Da paret skilte seg, reiste moren og Tania til Oslo for å bosette seg der.

Mamma jobbet på den tiden i Klassekampen. Det var en helt annen arbeidsplass den gang. Journalistene var lavtlønnet og arbeidet under ugunstige vilkår. I tillegg til å være svært fattig, var mamma utslitt og desillusjonert etter to ekteskap. Siden vi leide bolig måtte vi hele tiden flytte. Det var veldig stressende for oss.

Etter morens tragiske bortgang måtte Tania flytte til faren, Jon Michelet, og hans kone Toril Brekke. De var bosatt i Groruddalen og hadde fra før døtrene Marte og Ellen.

Zambia endret alt

Selv om Tania kommer fra et areligjøst hjem er det mange likhetstrekk mellom hennes ungdomstid og misjonærbarnas oppvekst. Som 14-åring ble hun med på flyttelasset da far og stemor reiste til Zambia for å arbeide. Årene i Zambia skulle prege henne resten av livet.

– Jeg er multikulturell. Der er jeg og pappa veldig like. Jeg gikk på en internasjonal skole i Lusaka og hadde venner fra alle verdenshjørner. Det var et vanvittig godt samhold og man kunne være seg selv.

Det var også i Zambia hun skulle treffe sitt livs største kjærlighet, irsk-walisiske Dylan. Han er også Julias far.

–Jeg var 22 år da jeg ble gravid og jeg måtte egentlig bare komme meg ut av landet. På den tiden var det farlig å føde i Zambia. Jeg var ansatt ved den norske ambassaden, så da brøt jeg kontrakten.

Faren til Julia var ungdomskjæresten hun først reiste fra da hun skulle hjem til Norge for å fullføre VGS. Deres forhold var preget av usikkerhet i flere år, siden de kom fra to ulike kulturer.

–Faren til datteren min er en hvit afrikaner. Det var en rekke kulturelle og verdimesse barrierer mellom oss. Mentaliteten til hvite afrikanere fortøner seg svært annerledes enn vårt vestlige verdisyn. De er også mer konservative når det kommer til kvinnesyn. Jeg så tidlig at jeg ikke kunne tilby datteren min og meg selv de

samme mulighetene i Zambia som i Norge. Det er ikke slik nå, men det var ingen muligheter for oss i Zambia den gangen. Dylan ville gjerne ha oss tilbake til Zambia. Det var utrolig trist i mange år, sier hun vemodig.

– Å bo i Zambia er å hele tiden leve med følelsen av utilstrekkelighet. Man ser så mye nød og elendighet og får ikke fiksa det. Jeg så at flere hvite afrikanere, som hadde bodd i landet i generasjoner, hadde utviklet en forsvarsmekanisme mot alt det vonde. Jeg klarte aldri å utvikle denne forsvarsmekanismen, men jeg klarte på et vis å forstå den.

Læreri

Å leve tett på kolonimiljøet i Afrika har vært svært lærerikt for Tania. Derfor har hun gjort seg noen meninger om bistandsarbeid.

– Bistandsarbeiderne har ikke vært flinke nok til å skjønne kulturelle barrierer. De ser ned på hvite afrikanere og tror de skal gjøre ting bedre, men ender opp med å gjøre ting verre enn dem. Da vi flyttet til Afrika sto det hundrevis i kø utenfor huset vårt og ville søke jobb som hushjelp, gartner eller annet. Til og med pappa og stemoren min, som var radikale ML-ere, måtte bli en del av denne kulturen. Vi kan ikke bare rette pekefinger mot arbeiderne og si: Nei, dette er ikke riktig for oss. Derfor må vi ta fra dere det eneste levebrødet dere faktisk har.

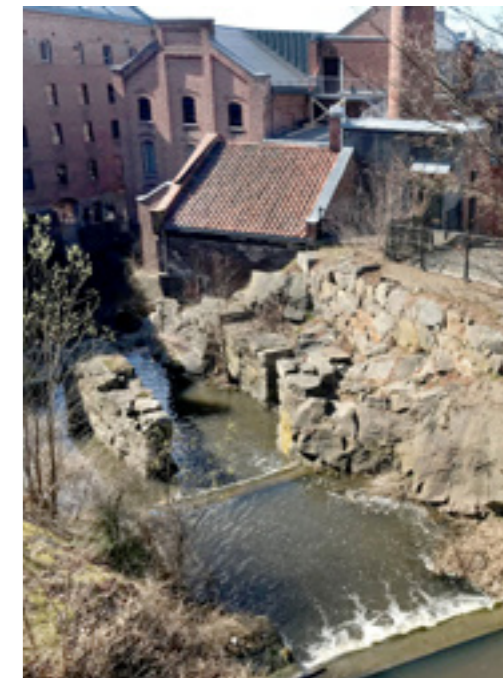
Positiv til misjon

Som sin far har hun også flere ganger omtalt misjon i positive ordlag. Hun forteller blant annet om en nonne hun møtte i Lusaka, søster Mary.

– Hun viet sitt liv til å hjelpe de fattige og bodde 40 år i Lusaka. Det har vært en viss arroganse mot misjonsvirksomhet i miljøet jeg vokste opp i, men Afrika-oppholdet viste oss at misjon bidrar til mye god bistand. I Zambia har misjonen sørget for skoler og sykehus overalt. Min far beundret misjonærene, fordi de faktisk gjør noe.

Etter at Tania har latt seg døpe, har hun også blitt mer nysgjerrig på misjon.

– Misjonsorganisasjonen er opptatt av partnerskap og går veldig inn i kulturen i de jobber i. Dette er egentlig veldig i tråd med det jeg mener er riktig etter årene i Zambia. ●

Tro kan flytte fjell

Intervjuet ble utført på vei opp til Mossefossen i Moss by. De historiske bygningene er et perfekt utgangspunkt for en Tro kan flytte fjell-kampanje. Finnes det noe lignende i ditt nærmiljø? Ta med noen på tur og samle inn penger til HimalPartner!

For mer info:
bidra.no/himalpartner

Info om Tania

- Født 12.08.1969
- Oppvokst i Tromsø, Oslo og Zambia
- 1 barn
- Forfatter

NORGE P.P. PORTO BETALT

ETTERSENDES IKKE VED VARIG ADRESSEENDRING, MEN SENDES TILBAKE TIL SENDEREN MED OPPLYSNING OM DEN NYE ADRESSEN

Namastè reiseblogg

Nepal er annerledes enn noe annet jeg har opplevd, sa han. Ordene kom fra en som har reist ganske mye, og jeg er helt enig. Den som ikke har opplevd Nepal har gått glipp av noe. Den spektakulære naturen og gjestfriheten som hele tiden møter deg, den gode maten, det pulserende bylivet – ja, alt skaper en vakker ramme rundt en opplevelsesreise du kan oppleve med Himalayareiser. I tillegg gir reisen en ekstra dimensjon: man får møte HimalPartner sine partnere og dermed få en ny og dypere innsikt i misjonens arbeid. På vår siste reise var det flere som etterspurte flere fjellturer. Derfor legger vi til 4 dager i fjellet på høstturen. Vi vil gjerne ha deg med til Nepal, slik at du kan bli glad i dette landet.

I år starter vi også noe nytt og spennende. Vi arrangerer nemlig en reise til Finnmark, nærmere bestemt Båtsfjord og Alta. Vi kombinerer frivillighet med opplevelsen av vakker, nordnorsk natur. Folket i den idyll-liske lille bygda Båtsfjord ønsker oss varmt velkommen i sine hjem. Det samme gjør dem i Alta. Der vil vi også oppleve Nordlyskatedralen. Til gjengjeld skal vi bidra med frivillighet til menighetene vi besøker begge steder. Vi skal også besøke Båtsfjord Kristne VGS som har valgt lærlingene i Butwal som sitt vennsprosjekt. Du trenger ikke å ha vært i Nepal for å være med på reisen. Her er alle velkomne!

Jeg håper et av disse to flotte reisemålene kan være av interesse for deg. Det er fortsatt ledige plasser og vi ser fram til å være din mitra (nepali for venn) på reisen!

Oddny Aspenes

Daglig leder i Himalayareiser

MISSION POSSIBLE 20-27. SEPTEMBER

HimalayaReiser arrangerer tur til Båtsfjord og Alta. Vi besøker menigheter og forteller nytt fra HimalPartners arbeid i Nepal. Det blir en opplevelsestur med sightseeing og utflykter i pittoreske Båtsfjord, biltur over Båtsfjordfjellet og Finnmarksvidda til Alta. Der besøker vi blant annet den fantastiske Nordlyskatedralen. Vi innkvarteres privat. Muligheter for å være med på hele eller deler av turen.

Reiseleder: Oddny Aspenes
* Må også regne med utgifter underveis til kostpris.

3000 kr
for fly *

OPPLEV NEPAL! 16-28. OKTOBER

Bratte fjell omkranset av vakker natur. Smilende mennesker som ønsker deg varmt velkommen til sitt land. I tillegg legges det til rette for besøk av prosjektene til HimalPartner. Er dette noe for deg? Besøk hovedstaden Kathmandu og opplev det pulserende storbylivet. Bli med på trekking i Annapurna. Vi besøker også den kvinnelige gründeren Fulmaya som gikk fra å være en fattig analfabet til landsbyleder. Bli med på en opplevelse utenom det vanlige!

Reiseleder: Oddny Aspenes

19 800 kr
inkl. hel-
penjson

For dagsprogram og påmelding til begge turer:

www.himalayareiser.no

post@himalayareiser.no

Telefon: Oddny Aspenes, 98234511

Bjørn Ødegaard, 47016601